

ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС

БРОЙ 173, Година XXI

май 2014

Цена 1,00 лв.

ВЕСТНИК ЗА ЛИТЕРАТУРА И КУЛТУРА

Основан от Д.Б.Митов и списван от него
от 1928 г. до 1944 г. в София

KAT № 430

ISSN 1310 - 7917

НАЙ-БЪЛГАРСКИЯТ ПРАЗНИК - 24 МАЙ

УВАЖАЕМИ
ДЕЯЦИ НА
КУЛТУРАТА,
ИЗКУСТВАТА
И НАУКАТА,
УВАЖАЕМИ
УЧИТЕЛИ,

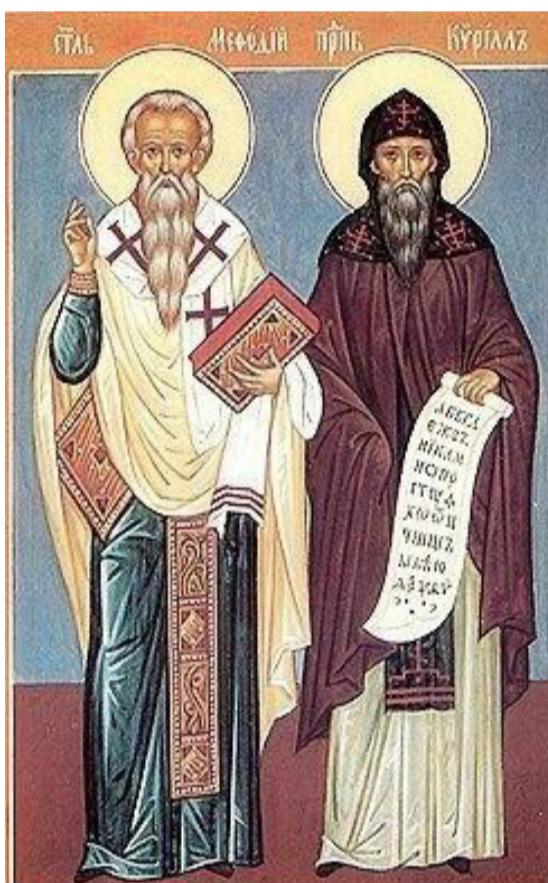
УВАЖАЕМИ ЧИТАЛИЩНИ ДЕЯТЕЛИ
СКЪПИ ЖИТЕЛИ И ГОСТИ НА ОБЛАСТ
СТАРА ЗАГОРА,

Честит 24 май - Ден на българската просвета и култура, ден на славянска писменост!
Днес с гордост отбелязваме духовното пробуждане на нашия народ и вечния му стремеж към усъвършенстване чрез словото, образоването и науката. В този светъл празничен ден отдаваме заслуженото на Светите братя Кирил и Методий, чието дело далеч надхърля просвещаването на българския народ. Образоването, книжината, културата направиха от нас сила и единна нация, обречена да преодолява трудностите пред себе си!

Пожелавам на всички много здраве, щастие, вяра в духовните ценности и вечен стремеж към нови върхове!

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

Живко Тодоров,
Областен управител на Област Стара Загора

Уважаеми съграждани,
жители и гости на
община Стара Загора,
Приемете моите сърдечни
поздрави по повод
най-милияни празник -

Денят на българската просвета и култура
и на славянската писменост!

За нас 24 май не е просто един от празниците в календара. Това е денят, в който българите по целия свят изпитват гордост, че са потомци на нация със стратегическо място в историята на Европа.

Денят 24 май е символ на достойнство, традиция и духовност, най-светлият и съкровен български празник - Денят на светите братя Кирил и Методий.

Честит празник на всички учители, възпитатели и директори на училища, на всички дейци, общественици и творци на българската просвета и култура!

По повод 40-годишния юбилей от полагането на основите на висшето образование в Стара Загора поздравявам преподавателите, студентите и служителите на Тракийския университет.

Пожелавам Ви здраве, висок дух, семайно благополучие и нови ползотворни дела в името на Стара Загора и България!

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

Живко Тодоров,
Кмет на Община Стара Загора

Уважаеми учители,
просветители и
книжовници,

Делото на Светите братя Кирил и Методий е мост, по който вървим и до днес! Българското слово, от древни времена, има своята писменост.

Благодарение на Солунските братя има положен траен отпечатък върху културното минало, настояще и бъдеще на света.

"Върви народе възродени, към светла бъднина върви, с книжовността, таз сила нова, ти чест и слава поднови", са думите, които всеки българин знае от дете! Това са думите, които будят в нас гордост! Това са думите, които са символ на традиция, достойнство, духовност и чест!

Честит празник, българи!

Emil Hristov,
Председател на Общински съвет Стара Загора

УВАЖАЕМИ ПРЕПОДАВАТЕЛИ
И ТВОРЦИ,
СКЪПИ УЧЕНИЦИ И
СТУДЕНТИ,

Приемете нашите искрени
поздрави по повод 24 май – Ден на
българската просвета и култура и
на славянската писменост!

Вие имате удоволствието да живеете, учите и творите в един привлекателен град, където са създадени прекрасни условия за развитие на науката и изкуствата. Вашите научни и творчески постижения разнасят славата на Стара Загора из Европа и по света и утвърждават града ни като истинско средище на духовността и културата.

Бъдете здрави, за да имате възможността да работите все така неуморно и с ентузиазъм и да се радвате на постиженията си в сферата на науката, изкуствата и културата!

ЧЕСТИТ И КРАСИВ ПРАЗНИК!

От Общинското ръководство на ПП ГЕРБ - Стара Загора

ВТОРА НАГРАДА**Валентина ЙОТОВА, София****ЗАТВАРЯНЕ НА ГРАДСКОТО ТЪРЖИЩЕ**

Предутринна гора. Мъглива ласка.
Босоног октомври гази в шумата.
Да видиш някога това успя ли,
певецо с изтънло празнодумие?

Там Маргарита дири своя Майстор,
загубил се из градското тържище.
Дадеш ли някому душата си,
в замяна никога не чакай нищо.

Пиян до лудост, от ракията по-лют,
духъти ще се скита безпризорен,
в немилост – сякаш някой царски шут,
връвчицата ще влачи на позора.

По-криво оглеждало от очите ѝ
е слънчицето, тръгнало на заник.
Езика ли си гълтна, та не викаш
под опустелите небесни пазви?

Тъй скита – безнадеждно плъсък
човек, когато е изгубил вяра,
и се опитва милост да изпроси,
със съвестта си ако преговаря.

Награда за участник до 18 години**Бланка-Мария ЖЕЛЯЗКОВА,
17 г., град Карнобат****ПИТАШ МЕ...**

Дали има алея за куфари?
Моят куфар не е просто на колела,
той е тежък от пътища,
и претъпкан с любов.
Той мирише на облаци,
лунни сенки реди
и държи незаключени
всички земни дъги.

Имам силна чергарска душа,
и макар да е само една,
ех, чергарска душа,
го търкалям нагоре и срещу вятъра.

Моят куфар не е просто на колела,
той лети с два ръкава на риза,
уволили една по една
сто стихии небесни.
Не е лесно,
ах, как не е лесно
да търкалям съдбата си в него.

Дали има алея за куфари?

Моят куфар не е просто на колела.
В него пролетни сънища влизат,
спят молитви и чакат мига
да ги кажа, ах, как да ги кажа,

че безумно обичам света,
сгущен кратко с етикет, но без име
в моят ръчен багаж...

Питаш ме
дали има алея за куфари...

ПОЕТИЧЕН КОНКУРС „НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ“ - НАГРАДЕНИ ПОЕТИ

На 17 май 2014 година жури в състав: Таньо Клисурев, председател, Йордан Атанасов и Стойчо Маджарски разгледа на заседание постъпилите творби за конкурса „Николай Лилиев“. Журито прегледа повече от 400 стихотворения и единодушино реши да присъди следните награди: Първа награда не се присъжда.

ВТОРА НАГРАДА**Владимир ГЕНОВ
Република Италия, град Кремона****ИЗОСТАВЕНОТО СЕЛО**

Тук гробовете са повече от къщите.
Къщите пък – повече от живите.
След всяко ново пролетно завръщане
мъртвата си хватка стягат нивите.

Старица прегърбена сред кръстове крета–
дълги са техните неми редици.
Нозете ѝ още помнят пътеката,
циялата скрита от поветицата.

Тя отдавна нехае за рая и пъкъла,
преживяла всички световни беди –
че дълги години бозала е мъката
от нейните суhi и празни гърди.

Надълбоко заровени в черната пръст
са всичките ѝ скъпъ съкровища.
Казват, че всеки сам носи своя си кръст.
Някои сякаш – цялото гробище.

Прелият гарвани като черни ангели,
в сърцето се впива внезапна вина.
Разсичат пладнето перата им паднали,
след – пак предевангелска тишина.

А прежуря над пустото село животът –
поникнал на срещу облаци слънчев кълн.
Защото какво ли е всъщност Голгота –
един към небето въззел се хълм.

Награда за участник до 18 години**Дафин КОЗАРЕВ - 18г., гр. Русе****РАКУРС**

По протоара
срещу мен
върви жена с хляб под мишница.
За нея пролетта няма значение.
Както и
фазите на луната
нивото на световния океан
ролята на борсовите индекси
аукционните къщи „Кристис“ и „Сотбис“
изкуствените трансмутации
популацията на евроазиатски рис
и т. н.
и т. н.
Паница супа
би стояла добре
до резен от хляба ѝ.

На 16 май в Регионална Библиотека "Захарий Княжески" - Стара Загора бе представена новата книга на литературния критик Георги ЯНЕВ "Съгласия". На премиерата говориха и присъстваха Светозар Игов, Владимир Янев, Валери Станков, Таньо Клисурев, Румен Денев, Виолета Бончева, Йордан Стоев...

На 26 май в Регионален исторически музей - Стара Загора беше отчетен първият Национален литературен конкурс "НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ". Проведе се литературно четене, в което участваха наградените автори, както и поети от Стара Загора.

На 27 май в Клуба на културните дейци в град Русе се проведе среща с редакторите на в. "Литературен глас" Румен СТОЯНОВ и Йордан АТАНАСОВ, по повод 20-годишнината на вестника. Бяха представени и новите книги на гостуващите автори: "Динозавърски спомени" и "Машина за чистота". Срещата води писателят и преводачът Огнян Стамболиев.

ТРЕТА НАГРАДА**Петя ЦОЛОВА, София****ДИПТИХ ЗА ЛЮБОВТА****ТОГАВА**

...А тогава бяхме толкова близо до рая,
че през оградата му, пазена завистливо
от погледи коси,
прескачахме вътре, без да му мислим,
боси и нагазвахме в медената река.
А Господ само въздъхваше сякаш,
поклащащ мълчаливо побеляла глава
и вдигаше над нас опрошаващи
всемогъщата си ръка...

СЕГА

Населихме тогава тази къща в планината
с целувките ни, със тъгата ни
и с шепота ни мек.
Иeto, пълна е и днес догоре тишината ѝ.
А от нетрайните и кратки наши часове,
тук приютени някога,
сега се винзва сладостно и болно
във сърцата ни
един като рапира тънък ек.

Награда за стихове за деца**Пенка Станчева, гр. Козлодуй****МЕЖДУ ГЪБКИ ЧЕЛЯДИНКИ**

Животинка, бублечка,
бублечка, животинка –
подредиха те пътечка
в пролетната ни градинка.

Малка мравка-работливка
води всичките с усмивка.
Чистят цветната алея
и очичките им греят.
След шетнята из тревата,
се изкъпаха в росата.
Изсушиха се на съльице
върху шарените грънци.

Опна струните щурчето,
заизвива се хорчето –
между гъбки челядинки
тропат мравки и калинки.

Пеперуди и пчелици –
работливи хубавици
качат в цъфналите чашки
и цветчетата опрашват:
плод да вържат цветовете,
мед да има в домовете –
дренки, лешници, малинки
за човеци, животинки.

Аз пък, легнал по коремче,
между астри и мимози –
щраках, щраках с джiesемче.
Запечатах всички пози!

ТРЕТА НАГРАДА**Георги ДРАМБОЗОВ, София****ЛЮБОВТА НА ЛИЛИЕВ**

Каберне Совиньон, каберне Совиньон –
от виното на Любовта опитай!
Гимназия търговска, две липи,
изумяваща младост и две руси плитки –
 момичето на твоите мечти.
Каберне Совиньон, каберне Совиньон –
Учителю, мечтателю блажен!
Дори отвъд ще помниш миг божествен –
събуджа се пътта за нежност и за песен
в свещена самота и в стих свещен.

Каберне Совиньон, каберне Совиньон –
долита Муза с първата съблазън!
С крилца на пеперуда си, Любов,
реката е Дунав, градчето – Свищов,
страстта е мимолетна, надеждата –
напръзна.
Каберне Совиньон, каберне Совиньон –
усещам как душата ти зъвни!...
И „Ничия Никога“ пак се съблича,
в казиното чакат сто леки жени –
единичка е тази, която обича.

ТРЕТА НАГРАДА**Йордан ПЕЕВ, Стара Загора**

* * *

От всичко в мене,
най-обичам теб
с изгаряща вина
и светла нежност,
затуй ще те забравям всяка вечер,
с въздишката на залеза
зад хълма...
И всяка сутрин
пак ще те откривам
с прозявката на утрото в леглото.
Ще те изпращам после дълго в себе си
и ще те чакам в края си,
зато:

от всичко в мене, най-обичам теб...

Награда за стихове за деца**Йордан Кушев
гр. Велико Търново****ЩУРЧО И ЩУРКА**

Събрали се Щурчо и Щурка,
да спретнат те своя къщурка.

И Щурка на Щурчо надява се,
но Щурчо под храстъ под прозява се.

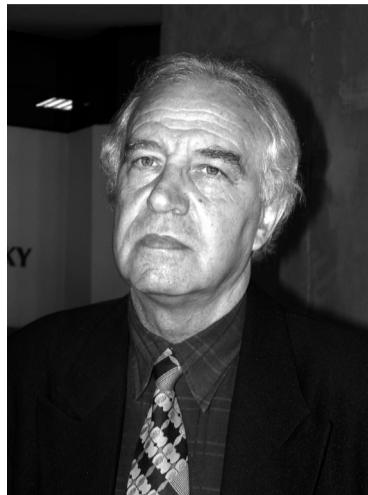
Сам Щурчо на Щурка надява се,
но Щурка на сянка прозява се.

Тъй – с мързела – Щурчо и Щурка
останали пак без къщурка...

Разбрахте, знам, дечица мили,
че дом гради се с общи сили.

Картините в броя са от изложбата на старозагорските художници в София - в залата на "Шипка" 6.

В КОЯ РЕКА ИЗТЕЧЕ, МЛАДОСТ МОЯ ?

Таньо КЛИСУРОВ - 70 години

ПОВТОРЕНИЕ

Как се повтаряш, живот, и в децата ни също.
Същите радости, същите удари в гръб.
Същият поглед отсреща в закана намръщен.
Същата болка, отгътя в железен калъп.

С право какво ги наказваме: бедност, каквато
ние сме мъкнали – тежък хомот като че –
наеми, заеми, лихви и ниски заплати,
миг на разтуха, когато дочуем щурче,

миг свобода, но след туй заплатен общо взето –
с набези вражи, а може и с вражки стрели,
не във сърцето, защото убиват, а дето
дълго, с години, дори с векове ни боли...

Скъпи дечица, макар да сте вече големи,
жала ви още и с ласка притягам ръка.
Може би ние родихме ви тук не на време.
Може би трябващо точно да стане така.

Който е удрян с юмрук право в зъбите страшно,
който стени е разбивал с ранена глава,
той преповтаря не просто живота си бащин,
той на България просто прилича с това.

ЧУЙ МЕ

Има нещо опасно
в нашето тъпло живуркане,
в поминуването, в което единствено
чалгата е с права.

И така ден след ден –
младостта, след това старостта изтопурква...
Ти отвръщащ: Какво от това?

Аз не мога да бъда доволен,
че оставам с огризките,
а с лъжи, с обещания голи
замазват гнева.

Десет пъти ни мамиха вече, а доверие искат.
Ти отвръщащ: Какво от това?

Но и ти потърпевши си,
защо ли търпиш, равнодушнико?
Виж: децата ти също бодат се
и пушат трева.

И домът и денят ти – колиби наколни – се люшкат.
Ти отвръщащ: Какво от това?

Не ме гледай с насмешка,
не са думите мои в ухото на глух рецитиране.
Не извръщай встани
от досада глава!

Ние с тебе така постепенно, еднакво умираме.
Знай, че някой ще каже накрая: Какво от това?

БРАТЯ

Стряска ме броят на толкоз поети.
Те се наричат „брат по перо“.
Хиляди братя! И всички заети
с мисия важна – да правят добро.
Ако бе истина, трябващо вече
райски да бъде този живот –
не със реки медоносни и млечни,
не със дървета, отрупани с плод,
а с доброта и човечност, които
всеки да среща под път и над път
и съвестта си за всичко да пита,
тя да е най-справедливият съд...
Вместо това – дори в стиховете
колко бездарност, коварство и злост!
И защо ли за брата плетете
трънен венец, ето моят въпрос.
Имам си братя други аз. Свише
те са призвани, не на лъжа.
Мога за тях да лепя афиши,
мога балтоните да им държа.
Христо и Пейо, Димчо, Никола...
Никой не спори кой да е пръв.
Тайно понявга от гена им моля
да е прихванала моята кръв!

ЗАМИНА

„Стопанинът замина за Америка.“
Атанас Далчев

И любовта ти ученическа замина.

Едва ли нявга вече ще я видиш.
Апартаментът ѝ – продаден от години
ведно със всички болки и обиди.
Минаваш тук като край кино лято,
в което – пожълтял – еcranът вече
отдавна е изпратил надалече
една любов за теб невероятна,
ала бленувана... Сега е зима.
С години продължава. До вратата
афиш разкъсан с избеляло име
подсказва: други днес са времената,
животът те е отрезвил. И друга
любов отдавна ти споделя пътя –
опора и другар, а и съпруга,
с която крачите към старостта ти...
А там, в Америка – да си живее
онази – в свят от теб, неподозиран.
Отделни кадри избледняват с нея,
като във филм, отдавна проектиран.

КЪДЕ Е МЛАДОСТТА МИ

В коя река изтече, Младост моя,
по кой път тръгна и не се видя?
В кой град изчезна тихо зад завоя?
Да знаех – бент в реката щях да изградя,
засада да устроя в пущинака,
където ще премине твоят път,
щях да те чакам в следващата пряка,
ако известен беше ми градът.
Но няма изгледи отново да те срещна,
невърна си и казват: непукист.
Зарязваш дом, надежди, скъпи вещи –
за нов късмет под слънчевата вис.
А изоставен, с оредял перчим и стари шампи
във мисленето, но все още мъж –
седя пред телевизор „Електрон“, със лампи
изгарящи тримесечно веднъж.
Тъй избледняха бавно цветовете,
че, виж, еcranът стана черно-бял.
И онзи шик балет от ГДР-ето
с теб, Младост, нейде се е запилия.

В МУЗЕЯ „ЯВОРОВ“

В Чирпан, на Яворов в музея влизам.
На сливата под летния чердак
седи човек, не във луксозна риза,
а по фланелка приста на моряк.

Това е Митъо Данаилов – с весел,
над челото надвесен алаброс.
Над него си свирика своя песен
прикрил се в клоните зелени кос.

Но Митъо, вгледан в себе си, пак спори
със своя ден, додето се стъми.
Ден, пълен с чирпанлии непокорни,
с бунтовно вино, с блясък на ками;

населен със красавици, които
поетът тук е любил до една
и стихове е вплитал във косите
на всяка обичана жена.

Да, стихове... А те са му живота.
Той като Яворов обречен е на тях,
и като Яворов към своята Голгота
върви белязан, но без капка страх.

Изкачва той полека стъпалата
в музея на учителя голям...
А всъщност се изкачва в небесата.
Не можем ние го достигна там.

Худ.: Петър Петров, Таня

ЗАД КУЛИСИТЕ

По-истинският театър там се случва:
актьорите са снели вече маските;
на сцената понякога е скучно,
а тук е откровено, злобно, ласкато.
Тук всеки е в житейската си роля,
а не в онази, както е по автора:
министри на сцената – тук молят
съпругите си след домашни гафове ;
тук съдии не осъждат никого,
а те самите често са наказвани;
търговците, цените рязко вдигали,
ловят стотинки в джобовете празни;
любовниците гледат равнодушно
един към друг, а може и с омраза;
пазачите захвърлили са пушките,
предават онова, което пазят.
Не е за мен да ви показвам зад кулисите,
какъв съм днес, след туй какъв ще бъда.
За всеки ред изречен и написан
ми дайте справедливата присъда!

x x x

Еснафът взе властта. Какъв късмет
за имация материални цели!
Какво спечели бедният поет –
от своя фиш и тройка не спечели.
Да, времето зад борда си го прати –
без хляб и без пари... Талант без смисъл.
И неграмотникът, сега издател,
с презрение му връща ръкописа.

Иван
ЕСЕНСКИ

НОЕМВРИ

На Елка и Павел

Да се избистрят думи и води.
Денят да се смалява неохотно.
Да легне здрач. Дете да се роди.
Да се събуди жив и здрав животът...

И лист по лист свенливата бреза
да свлича златотканата обядда.
Да капе дъжд - сълза подир сълза.
Да лъхне тлей. Тъгата да е нежна.

А в пръстите ми - хлад и тишина.
И светлина - където през сърцето
минава тънък белег от жена,
та цял живот отвътре ми е светло.

И някъде в началото, или
накрая, или просто по средата,
отляво плахо да ме заболи
и да напомни, че е в мен - душата.

И да ме осени - защо дойдох
и кой така съдбата ми изприда.
И да въздъхна:
- Господи, видох!
И като дядо Йоцо - да го видя.

9 ЧАСА, ПЛОЩАД "ГАРИБALDI"

Присвятка. Някой
горе се ядоса –
навя мъгица.
После прероси.
През пустия площад
премина боса
една жена с разплискали коси.
Избухваше под стъпките ѝ пара
и ваеше изящните нозе.
Денят бе просто
ден от календара,
ала жената откъде се взе?
Часът бе девет.
Бяха чудесата
приключили отдавна с тоя град.
Но чудото вървеше
по средата
на лятото по мокрия асфалт.
Копнекът ми на пръсти я следеше
и после плахо в паметта заспа,
когато налетя
тълпата грешна.
А по-нататък всичко бе тълпа.
Но вече знам кой ангел ще изпратят,
щом дойде ден
да стана светлина.
Ще бъде девет
и ще бъде лято.
По "Гарибалди" ще върви жена.

Худ.: Ангел Карагозов, Интериор

ЗАКЛИНАНИЕ

Как всичко се преплита в тоя свят –
внезапно, непонятно, невъзможно:
задъхан порив, гайдите на Рожен,
среднощен дъжд, случаен аромат...
И как ни мами тази синева,
в която с упоритост неотменна
като безсъмъртен дух е устремена
пробилата снега през март трева!
А от снега, до идващия сняг –
във възела на паметта събрана –
гори една Игликина поляна
под дъб, белязан от хайдушки знак.
Оттук се тръгва мълком, с яснота
в посоката и чувството интимно.
Не съществуват днес непостижими,
но има непостижими неща...
Земя на птици, влюбена земя,
от весел вишнев вихър разлюяна,
сред който подпоручик Дебелянов
се връща в тиха вечер у дома –
бъди, земя, през всички времена
с усмивката на майчината благост,
която ни посреща там па прага
с безсилните от обич рамена!

ПОЧТИ ПОСВЕЩЕНИЕ

Благодаря за есента!
Сега сме трима.
Преди да се повтори тя
тук беше зима.

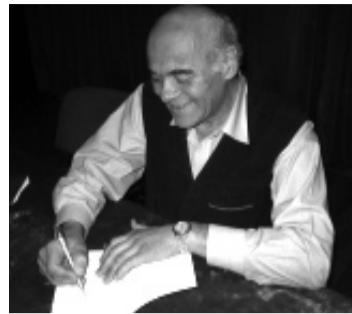
Безсмислено и зло вилня
всесиежно бяло.
И бях самата тишина –
без дух и тяло.

Това не бе любов. Уви,
и смърт не беше –
усещах само как кърви,
а не болеше.

Благодаря за есента,
за добротата
да зърна птичите ята
в мига обратен!

Да тръпна, че припламва пак
в прощално синьо
предчувствието плахо – как
ще си заминеш.

Дължник съм ти за милостта,
че не забрави.
Благодаря за есента!
Но аз оставам.

Анибал РАДИЧЕВ

В КАФЕНЕТО

За какво ни е тази двулична любезнота?
Тя не може да стопли дори лековерните.
А и този ден аз съм отчаявашо трезвен
и света ми изглежда достатъчно черен.
Тъй, че дразни и клюки не мога да слушам.
Нито празни хвалби и напудрени строфи.
Задушава ме вътре словесния пушек,
а навън е отровният въздух на София...

Май, че няма къде да се бяга... На ход съм,
но вися между днешка и утре на кость.
Ако мога назад да се върна ще ида
във градините светли на Семирамида.
А тук дъвчат тоз-онзи с мезе или скара!
Събудете го! - чувам. - Къде си, поете?
Пак съм тук. В кафенето.
И си дъвча кафето...

ВЪЗЕЛ

Жivotът ни е заплетен в събития.
За съдбата си човекът е прикован.
А истината навсякъшно е скрита
в диадата на думите "ин" и "ян".

Но вярно ли е това? Тъмна тайна...
Опознавам се мъчително в стихове.
На възел са ме усукали, знае, страсти,
ядове, надежди и страхове.

Не мога да се развържа. Не искам.
Свири, свири в мен на цигулка щурче.
Дарява то битието със смисъл.
А възела –
нека времето
да разсече...

РЕАЛНОСТ

Видимостта е отражение.
Натурата е само повод
за виртуалната действителност.
Там, в нейните координати
животът ми преекспониран
пробяга като сянка
в дисплея на пространството.
Там личният ми профил
е всъщност друго копие
на копието ми божествено.
Ах, втората природа
е с образ автентичен,
но в нейната реалност
пейзажът е безплатен -
фиктивен и правдоподобен.
Мирожна и отдалечена
е тази очевидност...
А райската градина
е натурален спомен.

ПЕСЕН ОТ ЕДИН
НЕОСЪЩЕСТВЕН СЦЕНАРИЙ

На Благовеста Касабова

Вярвам на словото в стих ненаписан.
Вярвам в несъбъдната среща.
Вярвам на вътъра в южния ритъм,
в белия цвят на надеждата.

Вярвам и търся в безкрайните пътища
пътя, разпънат на кръст.
Вярвам в земята, която ни връща
вarya в нетрайната смърт.

Вярвам в дървото, изрязано в камъка,
в камъка, впит като корен.
Вярвам в звездата, изгряла за двама,
в синия кръг на простора.

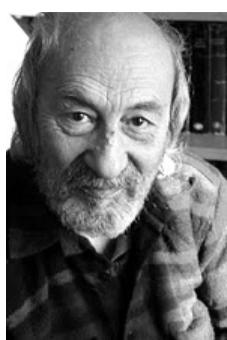
Вярвам и в теб, светлина преродена –
моя любов и причастие!
Вярвам в мига, оплоден от съмнение.
Вярвам в невярното щастие.

Худ.: Красимир Зарков, Легас

Иван ГРУЕВ**ЯБЪЛКА**

От ябълка започва земното притегляне.
Полетът надолу е закон. Начало.
От семките ѝ, паднали на пъсъка, израстват неочеквани градини.

Поставена върху главата на дете, привлича във средата на сърцето си стрелата.

От клон на ябълка не е направен лък.
Дори тъгата на сакатия и стареца не е за нея - чупи се бастунът.

На ябълката само люлка може да се върже.

От етажерката на зимата ми се усмихва като лято.

От ябълка започва земната любов и по греха човекът се катери към небето.

ОТКРИВАНЕ НА СЕТИВАТА

Очите ми се отвориха и видях мрака.

Ушите ми се отпушиха и чух тишината.

Кожата ми докосна студа и пламна.

Целунах те и устните ми станаха горчиви.

Започнах да мисля и проговорих.

Зъбите ми прехапаха езика и думите се окървавиха.

Денят е дълъг и само игра е това, което ще ни се случи, много неща със теб не знаем, всичко - няма докрай да научим.

Идвай понякога - бърз и проскубан, с лай през спомена тичай – на този свят човек е загубен, ако и куче не го обича.

Худ.: Петър Ковачев, Песен

ПРАТИ НЕБЕСНИЯ СИ ФОТОГРАФ, ПОЕТЕ.

Очите ми са вече пръст, в която надеждата не може да поникне.

Изтича времето в кафяво...
Часът на тъжните цветя се приближава.

Сложи на устните ми огледалото на сребърните спомени...

Дъхът го замъглява.

Жълто, кафяво, червено са смесили късните си фантазии в огнището на октомври.

И станах изповедник на сърните, на прелетните птици и на птиците, които ще замързнат във гнездата си. И станах вестоносец на животните и хората, които се надяват на земната и на небесна милост.

Събирам листа под тополите и пиша на тях послания – в жълто, в кафяво, в оранжево – до себе си и до вас, и до всички.

От вятера ще ги получите – пощальонът на еснните дървета.

Пет са знаците на самотната птица.
Сан Хуан де ла Крус

Истинската любов се разпознава лесно:

тя е с пресъхнали устни и с недоспали очи, ръцете ѝ са малки, тя няма глас, облечена е в старите си дрехи;

тя никога не си отива, за себе си не пази нищо и винаги е тъжна и самотна.

ВРАБЧЕТО

Дори врабчето си намира жилище.

Псалом 84

Навсякъде става за дом на врабчето, една керемида за дом му е нужна.

И ето - сирачето босо - подскача с премръзнали тънки крачета.

Ръката на Бога му пушта трошици, а скокът на сивата котка е празен.

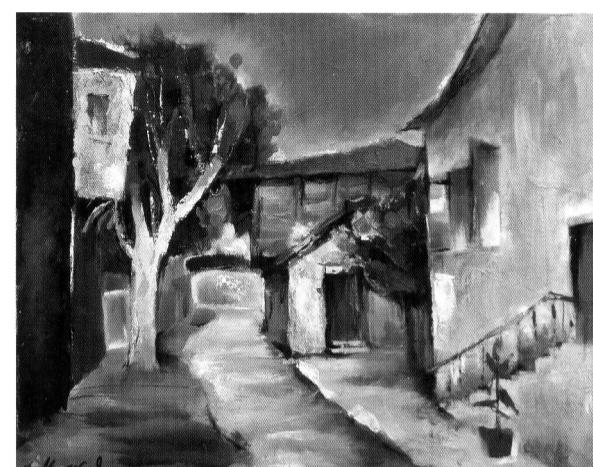
Натежала от грижи, душата го гледа: подскача врабчето по гърба на земята – безгрижно, щастливо - като нея, когато ще живее с врабчето под една керемида.

Поетът назовава нещата и властва над тях.

Думите са втвърдена мисъл, мисълта е състенна енергия, бяла и черна магия.

Когато е истинска, всяка дума е диамант – реже душата като стъкло.

Тя е пламък и въглен, тя е птица, която живее в небето на прозрачния смисъл.

Пътеките след мен са заличени.
Насреща ми не идва никой.
Дори на себе си съм безразличен.

Изсъхнало дърво е паметта ми.

Сега единствено прахът изкачва стълбището на надеждите и думите са кротки като есенни оси.

Под клоните на голата черница виси обесен вчерашният ден.

Повдигам се на пръсти, за да видя спасения си хоризонт.

Над мен небето е одрано.

Когато не е пълнолуние и кучето и котката понякога са най-добри приятели.

Ела и виж - луната е само резен от яйце, сварено в светлината на Венера.

Отстъпвам ти това парче луна, магическия знак Касиопея и мялото на всичките небесни пътища.

И розовата пяна на бавното разсъмване ще ти отстъпи.

За еднодневката денят е вечно, за мен - начало на съння във тия стихове.

Говорят тихо глухите, но ти, ако ме чуваш, покажи ми с мигли.

Всяка крачка вече е подвиг.

Стоя на хълма, а върховете изчезват в мъглата непокорени.

Никой не е в центъра на света, но всеки е в центъра на живота си.

Бял, зелен, кафяв и червен - четири камъка се търкалят по сипея.

Всички сезони са недовършени.

Откривам тайните на старостта и вадя стрели от ахилесовите си пети.

Худ.: Никола Москюв, Созопол

Зеленото - детето на дъгата - играе в парка и зъвънят небесните цимбали на дъжда край него.

Ако пролетта е дошла внезапно, трябва да й поискам прошка, че я посрещам тъжен.

Утре - ако отида на гости на понеделник.

Ще мога ли да му изсвири "Хота Навара" от Сарасате и кокичетата да ми ръкопляскат?

ТРИМА СТАРЦИ

Какие женщины на нас кидают взоры...
Б. Окуджава

Вървят по улицата достолепно тримата. Единият е със бомбе и с вратовръзка, а другите - различно елегантни.

- Какви жени!... - обажда се единият.
- Не се усмихвай - отбелязва другият.
- Дори не ни поглеждат - казва третият.

А птицата на старостта отлиза.

Но улицата все пак има достолепие. Прати небесния си фотограф, Поете.

In Memoriam

Пред мен са книгите на Иван Дванайсет са. Не бяха ги броил. Може да съм и единствен, който ги има всички с посвещение от автора. Първата от тях, „Надежда за понеделник“, е издадена през далечната 1982 г. Посвещението след обръщението гласи: „Поезия, открадната от живота, в книга, открадната от библиотеката“. Смешно ми е като си представя как краде собствената си книга от някое читалище. След нея са „Автострада“ (1990), „Рисунки с въглен“ (1992), „Разпадане на чудесата“ (1996), „Лична зона“ (2003), „Премълчавани признания“ (2004), „Вино от залези“ (2005), „Причастие“ (2005), „Мигове от светлина“ (2006), „Завръщането на думите“ (2007), „От завоя на август“ (2008) и „Пречупване на светлината“ (2011). Ако трябва да съм точен, има и едно малко, тринайсето книжленце, в което са четиристишията му - закачки със старозагорската бохема. Издаде го „5M Трибуна“ със заглавие „Скици от Бирхала“, и тиражът му беше съвсем малък. Тези, които го имат, знаят, че и Иван можеше да бъде такава скица. Само че малко тъжна. Не беше горделив, нито надменен. Живееше бедно и скромно...

Дано там, където е сега, е срещнал онзи, с който искаше да бъде тук, на земята. Дано е така, както сам си беше пожелал...

За мен беше чест да го познавам.

Кънчо Кънчев

Откриване на сетивата - избрани стихотворения 2, Издателство "Домино", Стара Загора, 2014.

МИХАЙ ЕМИНЕСКУ- последният романтик в европейската поезия

125 години от смъртта му

Огнян СТАМБОЛИЕВ

Още приживе около името на гениалния румънски поет Михай Еминеску (1850-1889) се появили множество легенди... Всъщност "Вечерникът на румънската поезия", признат за един от "последните велики романтици в световната поезия", творил по-малко от две десетилетия (1868-1883) и в този кратък период на източителен, нямащ нищо общо с поезията труд (работил предимно като вестникар), той изписал повече от 15 000 ръкописни страници: стихотворения, поеми, разкази и новели, един роман, няколко писии, стотици критически статии. И тази безценна съкровищница все още не е напълно овладяна от специалистите, които напоследък често ни изненадват с по някой нов, непубликуван досега том.

През целия си живот Еминеску старателно изучавал немската класическа философия и европейската литература, всемирната история и съвременните теории на политическата икономия и социологията, като упорито се готвил да защити докторска дисертация и да оглави университетска катедра, но бил принуден да изкарва прехраната си като супфюлор в театър, библиотекар, училищен инспектор и най-вече като редактор във вестници - и то не от най-добрите.

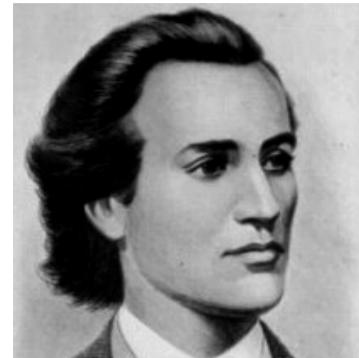
И въпреки това навсякъде, където е бил (а поетът странствал твърде много), оставил дълбоки, незаличими следи. Еминеску склада предложени на правителството система за всенародно просвещение в момент, когато четири пети от населението на страната не знаело да чете и пише. Стремял се да обърне вниманието на румънската общественост към наболелите проблеми на дена, да облекчи съдбата на своя народ. Като публицист винаги откликвал на страданията на масите, но не можел да намери верния изход и в отчаянието си често се обръщал към миналото, за да открие отговора на непрекъснато вълнуващия го въпрос за бъдещето на човечеството и на Европа. В прочутото си стихотворение «Император и пролетарий» ни е оставил едно от най-патетичните в цялата европейска

литература свидетелства на протеста на потиснатите против експлоататорите: « Сринете строя гнусен на алчност и неправда/ строй, който ни разделя на беден и богат!...»

Водещи теми в поезията на Еминеску са любовта и природата. За да избяга от ненавистната му действителност, той често излива мъката на своята чиста и благородна душа в прекрасни пейзажи и любовни стихове. Нито един румънски поет не е възляпал като него румънската природа, не е почувствува тъй дълбоко връзката ѝ с румънския народен гений.

Поет на звездните пространства в «Хиперион»/«Вечерникът»/«Бедният Дионис», «Историята на мага-пътешественик по звездите», Еминеску е и поет на родната природа - «Калин», «Вечер на хълма», «Синьото цвете», «Шумът на гората». Творец, търсещ непрестанно Абсолютното, Идеалното, той презирали обикновеното, деличното и бил склонен към метафизично възприемане на света. Заедно с това Еминеску ни е оставил и едни от най-нежните и съвършени в своята простота песни за любовта: «Желание», «Езерото», «И ако...», «Обикнал тайно», «Раздяла», «Тъй нежна» и днес звучат като химни на най-светлото от човешките чувства. В редица от тези творби фигуранта на поета страдалец, на гордия самотник броди като призрак из горите, «зашото не може да търпи чуждите нему хора» /«Приказка за леса», «Гласовете на гората»/.

Михай Еминеску принадлежи към поколението на закъснелите европейски романтици. Възторжен поклонник на идеите на революцията, разтърсила стария континент през 1848, на творчеството на Байрон, Пушкин, Юго, Кийтс и Новалис, в началото на своя път той се изявява като пламенен борец, убеден

в способността на человека да действа, да променя света. Но скоро тежко преживените житейски драми, както и силното влияние на метафизически идеализъм на Шопенгауэр, от когото румънският поет се е възхищавал още през студенческите си години във Виена и Берлин, го довели до отказ от предишните си възгledи. Последно

убежище за поета станала природата, любовта и славното минало на родината му, което той рязко противопоставял на порочното и настояще. От порива за свалянето на експлоататорския строй в "Император и пролетарий" поетът постепенно достигнал до тотален разрыв с цялата му съвременна действителност. Живееш в свой собствен свят /светлините на големите градове никога не са го привличали/, скитник по природа, Еминеску обитавал по нева ниско и олющени от дъждовете мансарди, ходел в стари и протръти дрехи и тази неволя се превръщала в горчиво удоволствие от собствената нищета. Подобно на нашият Ботев обичал силно и мразел силно, бил постоянен в любовта си и в омразата си: понякога несправедлив и невъздържан. Големият му биограф Джордже Калинеску /1889-1965/ твърди, че: "Еминеску бил човекът, надарен да изрази тъжната или гневната душа на множеството, застрашено да бъде смазано от ожесточените сили на стария свят, буйно да го ободри и да гогласне напред, рисувайки му бъдещето в краските на идиличното минало. Ала съдбата го е хвърлила сред общество, което, възползвашо се от прогреса, бързalo да хвърли овехтелите си дрехи, но не желало да се лиши от привилегиите си" / "Жivotът на Еминеску" от Дж. Калинеску, изд. "Народна култура", 1971/.

В произведенията, намерени след смъртта на поета, неговият романтизъм достига до

небивала дълбочина, като го приобщава към духовното семейство на великите европейски романтици: Новалис, Хайнце, Байрон, Лермонтов, Юго. И ако творбите му, публикувани приживе /а те са около 60 стихотворения, няколко разказа и писии/, се характеризират с класическото си равновесие между формата и съдържанието и са сравнително безоблачни, то намерените след смъртта му опуси са плод на титаничния и съзерцателен романтизъм на поета, който несъмнено обогатява цялото направление със спецификата на румънската чувствителност. Перспективата на големите космически разстояния, която откриваме у един Новалис, при Еминеску се допълва от сложния му и проникновен поглед към времето и пространството, към миналото и бъдещето, от вечната му, фаустовска жажда за опознаване на живота и света. Неслучайно видният философ и естетик Тудор Виану/ 1897- 1964/ го нарече: "вечен странник, носещ по сандалите си праха на миналите столетия"...

Михай ЕМИНЕСКУ

ОБИКНАЛ ТАЙНО

Обикнал тайно, любех мълчаливо и в думи не превъръщах страст и нежност, че в твоите очи една безбрежност от пламенни желания откривах.

Но повече не мога. Властина сила облича в слово светлата загадка и ме зове с жаравата си сладка една душа, душата ми открила.

Аз тръпна цял от болка непозната, на устните ми - жажда негасима. Разплиташ ли дете, коси от злато,

в дъха ти полъх от ливади има, с една усмивка пияниш душата. Спри болката ми ти... Ела, любима.

Мюмюн ТАХИР

Голямата крайселска ливада е изпъстрена с шарките на пролетта. Не е като килим, а като домашно тъкана черга – прости и безхитростна, но изльчваща някакво свежо сияние, някакъв крилат намек за пробуждане и ново начало, за близко, на една ръка разстояние, прекрасно бъдеще. Лежа и се наслаждавам на селския пейзаж. В лекия топъл въздух преликат тумбести като ангелски бузки облачета, радват се на живота долу и сигурно и на мен се радват. А аз съм сам. Сам, не самотен. Тук съм се спасил от бита, не че някога съм му робувал, най-малко пък съм имал жажда за вещи. И сега по-мне вълнува не това, което съм направил дотук, а какво предстои и какво мога да направя. Горе на ливадата, която подпирам с гръб, долита птича песен – надигам се на лакът и виждам на хърълей място две яребици върху един показал се наполовина от ливадата камък. Камъкът е току на склона, който слиза към дерето и оттук го виждам като гърбица. Черна новина лети към клетата майка. Не пейте птици, грижата ми е толкова необятна,

АПРИЛ НА СЕЛО

че няма песен с такава рамка, дето да я побере! Две яребици пеят на склона към едно дерето, на безгръжните грижи носят. От топлината, от лудия цъфтеж наоколо, от лъжовното предчувствие и дъхавия въздух главата ми се завърта. Тогава различавам мъжкия глас, втъкнат покрай гласовете на яребиците – досущ като тревата, чито зелени стръкчета са наболи между китките на ливадената черга. Негова е тъжната песен – думите не се чуват добре, но тъгата и без думи е ясна. Надигам се да видя кой пее и ми се счува гласа на Шабан, който слиза със стадото си от Акямах към Дрангос дере с черна севда в сърцето. Той пее, за да се чуе за либето му, дето го дадоха насила жена в друго село. Песента на Шабан никак не иде на пролетната симфония покрай мен, но тъгата ѝ разлюява кандилките, в чашката на жълтугата блесва бисерна сълза, клюмва главата на омайничето, а здравецът тежко възձъхва... Защо бе, Шабане, – питам със стегнато гърло, но Шабан не ме чува, води стадото към дерето, цяла дизия чанове му приглазя, яребиците литват, а той продължава да пее. Надавам ухо и се заслушвам как шурти далечна чешма, а Хатча сияе като майска месечина; надолу по-нататък е морето, на дъното железни къщи ръждясват, а под тежкия гердан, Хатча, виждам тъмните точки на бенчиците... белите ти ръце виждам как се стрелкат като риби, къносаните ти пръсти как отклоняват пътеките от пътя. Загубих те, Хатча, очите ми на кладенци са станали, бликат и не мога да ги спра...

Стадото минава през сенките на младия габър, чановете бият по отсрецния склон на Дрангос дере и след малко

виждам и овчаря. По широката крачка и приведения гръб познавам калеко Хюсейн, сладкодумецът, другият пастир на селото. Привидял ми се е Шабан, но песента е неговата, макар от гърлото на калеко Хюсейн да излиза малко тенекиена. Той ми е разказал тази история – тя е като хиляди други, но е станала в нашето село, дето е срещу оголелия хълм на Красно бърдце. Но и в околните села няма човек, който да не знае как Шабан се влюбил в хубостта на Хатча, а нейното сърце отговорило нежно и свенливо; как се срещали на чешмата и тайно скитали из гората, как изгаряли един за друг...

– Ама не им било писано да са заедно... побегнали, па ги хванали, па едната мъка им останала после, то така като ти изгори сърцето... – за стотен път възձъхва калеко Хюсейн, допушва саморъчната цигара и нарамил кривака, повежда с широка стъпка стадото си към долните пасища.

Аз пак полягам на мястото, където гърбът ми е утъкал ливадената черга. В детството се страхувах от пчелите, сега им се радвам на упоритостта. Храбро нещо е пчелата, създава мед от хубостта на тоя свят, та да подслади доколкото може горчилките му.

Сега иде ред на пеперудите. По-скоро дошъл е моят ред за тях – те налитат на ескадрили, изсипват се върху поляната и я покриват с още една пъстроцветна черга, но живи и ефирна. Чудото трае около минута – като по даден знак пеперуденият облак излиза, изненадата е възхитителна, струва ми се, долавям пърхането на тънките им сребърни крилца, досущ стихотворението на Лилиев и ме връщат от онния мечтателни и мъжки времена в сегашното.

Не си правя труда да се взира姆, няма го големият чинар - Свидетелят на вековете, символът на селото отдавна го няма. Не се знае кой и кога го е засадил, не се знае и кой го уби в тия размътени времена.

В сянката му можеше да се разстелят три хармана сено. Клоните му бяха същинска малка гора, израснала от един корен. От незапомнени времена на път от Бяло море за планинските пасища под неговите зелени облаци спирали многобройните стада, срещали се овчари и нощем край огъня разказвали весели и страховити случаи от своя скитнишки живот.

Чинарите не оставяят. Селото обаче е остаряло. Буренясалите му улици отдавна са забравили гълчавата на младите, училището е затворено, само шепата старци го наобикалят сегиз-тогиз: гледат го с празни очи и не могат да повярват, че светилникът му е угаснал завинаги.

Това са новите времена. По вратите на къщите висят катинари, пейките пред тях са разкривени и изпочупени, шосето към селото е запуснато.

От високото на ливадата виждам как се е протегнало към синкавите градски далечини – изровено, еднопосочно, без жива душа по него. Някъде в самия му край мяркам сенките на Хатча и Шабан, на калеко Хюсейн и острия профил на баща ми, който като ме видеше, че с приятели му отиваме в къщи, бързаше към селския магазин, купуваше мастика и дини, а мама веднага разбъркавше айрана...

Виждам и как троската от Красно бърдце е слязла вече досами селото – пълзи като пустиня проклетата, пристъпва неумолимо с по метър-два на година и превзема живота по пътя си. Или това, което е останало от него под покривите.

БЕЗ БОГ НЯМА МОРАЛ...

ТАЗИ КНИГА ТРЯБВАШЕ ДА СЕ ПОЯВИ ОТДАВНА. В контекста, а по-правилно в КОНТРАТЕКСТА на многобройните медийни рубрики и предавания, с предсказанията на гадателки и екстрасенси, които изпълват не една медиа вече и на фона на традиционните вече беди, които за зла чест ни сполетяват по празниците, естествено е да се появи такава една книга...

Постановката, че грехът е в основата на болестите и страданията, може да се стори някому пресилена. Но когато прочете „Зависимост между грех и страдание“, „Страданието – следствие на закононарушение“ и когато види, че авторът не противопоставя наука и медицина на религия, а напротив, търси общите им точки, ще се убеди, че това не са празни дидактични съвети и поучения, а уроците на човек, минал изпитанията на живота, живял във вярата и в съгласие с Божията промисъл и Божиите закони.

Авторът е съвсемъжко най-добрата характеристика, необходима за подобен труд: проф. Дечко Свилев има православно духовно (Софийска духовна семинария, в която дори е библиотекар по време на следването!) но и медицинско образование, с докторат по медицинските науки. Автор е на книги като „Еволюция или сътворение – какво казва Библията?“, „Наука и Библия“, „Човекът в конфронтацията между добро и зло“, „Живот след смъртта“ и много други, включително и докторската дисертация, на немски...

Съвместно с МОН организира отпечатването и разпространението на детски Библии, на Християнска етика и Новия завет – в общи тираж над 3 млн.! безплатното разпространение на които е одобрено от Светия синод на БПЦ.

Проф. Дечко Свилев затова е убедителен, защото е не само е доктор на медицинските науки, но основните му познания за живота произлизат от Книга на книгите – Библията.

„Човек изгуби възможността за общение с Бога, както и погледа към духовния свят. Грехът застана между Бога и човека.“

По-ясно и кратко не може да се каже!

Цялата книга, както и досегашните книги и дейности на професора в тази област са подчинени на тази идея: завръщането към Бог и Божиите заповеди.

Освен многобройните цитати на велики учени, писатели и философи, са приведени и мисли на опоненти и несъгласни с премъдростта Божия. В полемика Дечко Свилев убедително и търпеливо изгражда своята идея: без Бог няма морал, няма духовно и каквото и да било здраве!

Константин ЕЛЕНКОВ

Проф. Дечко Свилев. ЗДРАВЕ, БОЛЕСТИ И СТРАДАНИЯ. Какво казват медицината, религиите и Библията? Издава фондация „Приятели на България. 2014. Разпространява се безплатно.

Худ.: Александър Генов,
Лишо време

Признавам, че и ние жените сме отговорни, и то доста, дълго време се боряхме за равенство с мъжете, но забравяхме, че ние не можем да бъдем равни, защото сме различни. Разликата е в това, че ние даряваме живота, от който България се нуждае, за да остане България. А сега като че ли ни интересуват други неща, неща, по-различни от това да родим шест деца, за да има работна ръка на полето и семейството да е по-репродуктивно и да остави дира и дълбока следа като наследство. Сега жената е и мъж, и машина с кариера, но в никакъв случай жената от миналото, която не е мислила за фигуранта си и сексуалния живот. С наведена глава също признавам, че битката на десетилетието да сме равни е била безсмислена, освен егоистично жената да си погали егото, до друго не се стига. Но като считани все още за слабия пол, искрено се надявам, че нашата мила държава ще запълни тази слабост и ще стимулира жените да бъдат жени и да раждат, като се осигури стабилност в системата, сигурност в работата, съответстващо майчинство и детски надбавки от достатъчно пари. Така младите майки няма да се стряскат от двете черти на теста, а ще бъдат горди и щастливи, че са плодородни и изпълнили дълга си.

Мария ГЕНОВА

Нико Г.

СТОЯНОВ

ДАЛЕЧ ОТ ДРУМА

На Петър И. Станчев

Хубаво е посрещ лято сред поляната зелена да прегърнеш тоя вятър, тоя лес, земя, вселена. Тих, да тръгнеш през ливади, през поля, далеч от друма и под борчата млади пак да слушаш нежни думи. Вечер зреещите ниви позлатено-меко светят и пред тебе горделиво свеждат ръжени класчета. И търгите-несполуки чезнат в зноя на Буджака – сам по-светъл ставаш тутка, нещо хубаво очакваш...

НЕЧАКАН ПЪТ

На Георги Малашевски

Облаци на Витоша почиват – като упрек слиза тишина и в нощта потъвам доверчиво, пак като в прогръдка на жена.

Влаковете бързат все нататък – ехото на моите деди носят от Балкана към Буджака. А над мен – високите звезди тръпнат мълком в сънната забрава.

Вижда се, обръкан е светът: моите приятели остават – мен ме чака път – нечакан път...

ПОД НЕБЕСАТА ВЕЧНИ

Събужда се тревата росна под разлюляната луна – земята тихо ще докосна и ще усетя топлина. В ръжта златиста ще се гмурна, тъй както в твоята коса – живота ще усетя бурен под тия вечни небеса. Обичам тебе и земята, посрещам изгрева зелен, и хляба, сънцето, лозята, и ти, и песните – сте с мен.

... Ако се случи в утрин ранна да ме докосне с дъх смъртта – земята ще потърся с длани и ще прегърна тих пръстта.

ЛЪЖА Е ВСИЧКО

Плющи дъждът в прозорчето ти, друже, по стъкления прашен гръб - с нагайка. Как там живееш и кому си нужен? – Жени, сестра, непрежалима майка...

Самичк. На живота в кръговрата – предателства, измами и омрази, а след смъртта, какво ще е съдбата?... Какво очакваш? Все писма ли пазиш?

Но има ред – надеждата мъждука. Започвай отначало – не е рано. Ще дойде тихо крехката сполука, отпуснала ръце на твойто рамо.

Къде си хукнал с виснали юмруци, понесъл темперамента си южен? – Лъжа е всичко: думи, цвет и звуци... Но тръбва някому все да си нужен!

Притихнало, че затъжи сърцето, че спре дъждът под тоя свод разъксан – открит звездата си ти под небето – търси, обичай – още не е късно.

Георги РЯПОВ

Изповед на актьора

На Мелтюмена

Богиньо, на теб се обрекох от оня миг, в който играх. В бури и битки се пекох, но станах какъвто мечтах.

Когато, отхвърлен от всички, до плаща ти гладен стоях, в душата ми пърхаха птички и песни любими ти пях.

Ти виждаше моято забвение. Ти знаеше колко съм сам, но казваш: „Дръж се за мене!“ Аз моята любов ще ти дам.“

Ах, твойта любов как опива! Как нежни са твойте ръце, но... всичко след миг си отива. О, тъжно актьорско сърце!

Зашо безрезервно и страстно раздавам ти вски свой миг, а после, болезнено ясно, надавам неистово вик.

В нозете ти, някъде долу, ще падна – от птиче перце. В мен всичко е чисто, голо, а струна е моято сърце.

Докосни ме, вълшебнице стара, и ще трепна, ще хвъркна за миг! Ти ми връща голямата вяра и ме правиш безумно велик.

Момчето, косто гони вятъра

Една, че две, че три, та петдесет усилини, паметни години, но казваш си – и туй ще мине.

Щом артист си във Театъра, щеш не щеш, гониш Вятъра. Бълсваш се в завеса бяла, надуваш се и правиш хала.

Стараеш се с ръце, крака, нагоре, долу, все така, да спазиш ритъма, нивото; че някой бъркнал ти в окото, дори не ти се извинява, играе той и се раздава.

Проблеми, болка в главата, не стига въздуха в тъмата... Оставяш кукла, хващащ друга, нали си член на таз задруга...

И морен, гладен ти твориш. Във хана молиш да преспиши, а там – откраднат ти петлето и ти се смеят във лицето.

Какъв живот – игра и аллегория! Актьор си супер категория, а гониш Вятъра проклет и гледаш все да си отпред.

Да не пропуснеш за миг Вятъра, че те изхвърлят от Театъра. И тръгваш пак нагоре, долу, с едно сърце тъй чисто, голо...

За питка брашънче събиращ и тъй до пенсия опираш, а той си духа, духа Вятъра и сменя всичко във Театъра.

РУСКАТА ДИПЛОМАЦИЯ ОРГАНИЗИРА ПОГРОМА НА БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 1913

Митрополит Методий Кусев

[...] Решението на Русия да освободи България с умисъл да я присъедини на Руската империя, не представляващо тогава престъпна мисъл за интересите на българите, според тяхното тогавашно робско положение. Ето затова планът на руската дипломация е бил и е [...] България да си стане руска губерния. Първият княз, Александър Батенберг, руски човек, пожела да бъде независим княз на независима държава. Той се показва неблагонадежден за изпълнение на руския план за присъединението на България – под руски протекторат.

Съединението на Източна Румелия с България порази руската дипломация. Тоя жест осуетяваше планът за присъединението на България съгласно Рейхщадското споразумение (между Русия и Австро-Унгария от 1876 г. – б.м. – П.М.). Уголемяването на България оправдаваше опасенията на руското правителство да не би да се отвори апетит на България и тя да пожелае един ден и посегне да тури ръка на Проливите и на Цариград [...] Сърбияни отвори война. Търсеща компенсация за измественото равновесие: да вземе от България толкова, колкото последната взе от Източна Румелия. Мислехме тогава, че Сърбия беше подбудена от Австро-Унгария. После се оказа, че и Русия имала пръст. Щом се отвори войната, Русия си повика офицерите и ги оттегли от нашата армия. Желанието на Русия да бъдем победени и ограбени от Сърбия, стана явно: само слепите русофили не можеха или, по-скоро, не желаеха да го видят.

Бог закрили България. Сърбите не успяха. Руският план – за ограбването, за намалението на България – не успя[...]

„Девизът“ на руското правителство за намалението и отслабването на България за сметка уголемяването и засилването на Сърбия и Гърция се оформи окончателно, в държавна политика на Руската империя, през 1889 година. С посредството на руската дипломация се постигна едно съглашение между Сърбия и Гърция чрез Патриаршията за подялбата на Македония[...] При това положение в Македония се образува една съюзна пропаганда със значение на заговор против българската народност. В нейния състав влизаха консулите руски и сръбски, турските власти, гръцко-сръбските владици и терористите: андарти със сръбските чети. Ордията на консулите и владиците бяха турските власти и терористите. Като отражение, като отговор на тая изтребителна за българите дейност на неговите съюзени врагове, българските революционни комитети развиха своите знамена, усилиха своята дейност. Земаха се мерки за едно всеобщо сериозно въстание. Четите заработиха по усилено.

Мисълта, че при тия движения и при едно по-сериозно въстание, Европа, за да тури край на тоя тревожен живот, може от Македония да образува една автономна област, разтревожи руската дипломация. Последната знаеше твърде добре, че ако се образува от Македония автономна област, нямаше да остане нито сърбин, нито грък, нямаше да се мине много време, за да се присъединиша тая

област на България. В такъв случай всички план на руската дипломация рухнуваха.

Страхът пред мисълта за образуването от Македония на една автономна област, застави Зиновиева, руският гравия посланик в Цариград, да подбуди турското правителство, за да вземе мерки за унищожението на тия български комитети. Известно е, че той даде „карт бланш“ на турците да употребят всичките усилия и средства за одушеването на всяко движение за придобиване политическо право на Македония. Турците не закъсняха да използват това желание на руската дипломация[...] Разорението и унищожаването с топове на 150 села български в Македония се дължи на милосердието на Зиновиев[...] Руските консули в Македония, съюзници на сърби, гърци и на турци против българите, в своите рапорти, които публикуваха в Петербургския „Държавен вестник“, обвиняваха българите и оправдаваха турците[...]

Русофилството в България е достигнало до идиотство. Когато руската дипломация прави пакостите, ние българите нарочно си закриваме очите; жумим за да не виджаме пакостите правени нам от Русия; „погромът ни дойде от Австро-Унгария; 16 юни е катастрофалната дата“. Така казваме[...]

Руският император, който, както се види, не държи сметка за чувствата на самите нас, русофилите, дойде на поклонение в Кюстенджа, за да изкаже своята признателност и благодарност на Румъния, оръдието за нанесения погром на България[...]

Да видим как [...] тия наши държавници и умни мъже съдействаха за изпълнението на планът за погрома. Известно е, че България се готвеше 30 години за освобождението на поборените братя. Нейният идеал беше: обединението на българския народ. Възпроизвадена от тия стремеж на България... руската дипломация устрои една клопка /капан/, в който да попадне България во глава със своя цар. Устроения от руската дипломация Балкански съюз беше уредения капан... Подир деграндирането на княз Ал. Батенберга, известно е, че Русия, чрез изпращането в България на своя комисар, като в област находяща се в неин протекторат, се опита да тури ръка на България. Стамболов, в своята неимоверна решителност, извика: „долу ръцете“ и, като разя знамето на независимостта, отвори ожесточена борба против посегателството на независимостта на България. Тогава, в тая борба, Австро-Унгария се яви поборница, в защита каузата на независимостта на България, а с Австро-Унгария – почти цяла Европа.

С образуването на Балкански съюз се целеше разгрома на България. В такъв случай се мислеше, че, при опита за погрома, пак Австро-Унгария ще се яви застъпница, да защища България. Ето за това в договора на тия Балкански съюз, се помести клауза враждебна на Австро-Унгария, т.е. България се задължаваше да даде на Сърбия 200 000 щика против Австро-Унгария. Се целеше с тая клауза да се предизвика смъртна враждебност на Тройния съюз против България.

Тия съюз със Сърбия беше едно крайно глупаво дело за България. И най-простият българин знаеше, че сърбите са подли и вероломн; че те отдавна планират и действат открито, за да ни ограбят; че искат да ни вземат не само Македония, но още – Кюстендил, и София, и Видин; че те за Сливница има да си отмъщават на България, и че те, най-после, са били всякога в съюз с враговете на България – турците и гърците. И децата в България знаеха, че гърците са най-големите врагове на България и на славянството. На турчин може да имаш доверие, но не и на грък.

България е болна. Тя страда от недъга на сляпото русофилство. Погромът се дължи на тоя недъг[...] Кабинетите Гешов – Данев приеха съюза и подписаха договорът със Сърбия по искането и посредството на руската дипломация и под гаранцията на императора. Тия кабинети бяха чисто русофилски.

Подир погрома руският посланик Неклюдов побягна от София. Чично Петър, сръбският

Худ.: Пенка Стоянова, Мълча

крал го награди с най-голям орден за заслуга към сръбските интереси. Защо кралят на Сърбия награждава един пълномощен министър, който действувал в друга държава, в София?... По заповед от своето началство той, Неклюдов, дирижираше нашите русофилски кабинети, които му служеха за кукли, дирижирали от него, слепи ордия. Всяко утро той се осведомяваше от нашите министри за състоянието на нашите войски, где кои части се намират, где е голямата сила и где се намира слабата ни страна. Всеки ден Неклюдов чрез Хартвига държеше сръбското правителство в знание за движението и положението на частите на нашата армия. Значи Руското дипломатическо агентство в София е служило за шпионско отделение на сръбската армия[...] Но не е самотази заслугата на Неклюдов. Той издавал заповедите за отстъпленията и настъпленията на нашата армия. В помощника на главнокомандващия, в генерала Савов, се съзряло и посрещнало едно препятствие за правилното командуване на армията ни от Неклюдов. Затова генерал Савов се замести от генерал Радко Димитров, най-благонадеждния, послушен русофил. Где ги не се сееш, тамо не поникват руските дипломати[...] Не 16 юни, а 18 юни създаде погрома на България, когато Неклюдов заповядва да отстъпят нашата армия по всички линии. Ако не беше тая заповед, т.е. ако не беше се извършило това отстъпление, цялата сръбска армия щеше да попадне в плен. Тогава и гърците щяха да бъдат унищожени[...]

Руската дипломация, во глава със своя император, протестирали за тия свирепости и нечuti жестокости вършени над българите в поборените земи от сърби, гърци и румъни, угрозиха ли тия зверове да престанат да унищожават един в нищо невинен народ? Драконовския, най-свирепия закон, който издаде Сърбия за унищожение на българите в Македония, руският вестник „Новое время“ намери, че е много мек, трябва да бъде много по-жесток, за да смаже главата на тая змия – български елемент[...]

За тия страшни грехове /против България/, погромът на Русия ще бъде много страшен. Не като она във време на Руско-японската война. Много по-страшен. Във време на Руско-японската война, за греховете извършени /1903 г./ от руската дипломация против българите в Македония, извършени чрез Зиновиев и Ламздорфа, Бог я наказа със загубата на флотата, на Порт Артур, на Манджурия и на Корея. Сибирската железница, за която се изхабиха милиарди, остана сега излишна. Отгоре на това, пожертвуваха се напразно стотина-двесте хиляди храбри руски мъже.

За греха с погрома на България, какво пострашно ще бъде наказанието? Величието на Руската империя се дължи на „теократизма“.

Основата върху която се създа великата Руска империя и върху която се крепи, беше режима на „теократията: да се върши всичко по волята Божия, за неговата слава / да освобождава от властта на мюсюлманите поборените християнски народи/. Тая основа – теократизъм – окончателно е разрушена от речения грях /погромът на България/. Следователно, Руската империя остава без основа, и, като тавана, ще се разгроми и ще се разпадне[...]

Всички край балтийски области: Финландия, Остландия, Литва, Полша и Бесарабия и се отнимат. От Малорусия /Украйна/ се образува отдельна, самостоятелна държава. Губи целия Кавказ. Владенията и в дълбока Азия хвъркнуват. Сибир отива на Япония и на Китай. От Русия ще остане едно Московско царство [...] Руската дипломация, во главе със своя император, приготвяват такъв кюлаф на Руската империя[...]

1914 г., Стара Загора

Из книгата „Погрома на България. Виновникът“ от Митроролит Методий Кусев.

Петър МАРЧЕВ

Владика Методий Кусев е първият български каноничен митрополит на Старозагорска епархия, избран е на този пост през 1896 година. Роден през 1838 година в град Прилеп, в паметта на старозагорци той е създателя на забележителния парк „Аязмото“, а в националната ни история буйният митрополит ще остане като един от най-активните и непримирими борци за самостоятелна национална църква, както и за освобождението и присъединяването на населената с българи област Македония към Майка България.

След погрома на Априлското въстание, като помощник на Пловдивския владика, той събира писмени доказателства за турските зверства и с риск за живота си, завързващи документите за краката си, успява да ги занесе в Цариград и да ги направи достояние на европейските дипломатически мисии. След Освобождението, като помощник на екзарх, поставя основите на българското училищно-просветно дело в Македония.

Дядо Методий много тежко преживява жестокия погром и разпокъсането на България през лятото на 1913 година. Своите горчиви прозрения той излага подробно в книгата си „Погрома на България. Виновникът“ /1914, Стара Загора/, в която посочва болезнено точно и ясно истинските виновници за националната катастрофа – руски император Николай II и неговата имперска дипломация!

Кръстина ФИЛИПОВА

Днешната ми самота не е като онази, когато загубих Мишел. Тогава и трите ми деца бяха около мене, но пак бях страшно самотна. В моя живот вече липсваше той. Необратимост, с която не можех да се примиря и няма да мога никога. Беше голямо и силно дърво, трудно можеше да го огънеш. Но го пречупиха. Пречупиха го с омразата и завистта си.

Сега е друго. Децата израснаха без него. Направих каквото можах сама. И се пръснаха, три деца – на три континента. Идваха в годината един път. Днес идват веднъж на три години. Идват и си отиват. Аз оставам в моя самотен континент. Континент-пустиня. Вървя през пясъците и отвсякъде – самота и мълчание, с което оцелявам. В него се раждат мислите ми за Мишел и децата. С тях заселвам самотата на континента. И става по-поносимо. Много често го заселвам със страховете си. Те са големи и се превръщат в джунгла, през която не може да се провре никаква човешка мисъл. Започвам да дишам спокойно едва когато разбера, че торнадото е минало далеч от щата Мериленд, в който живее Александра със семейството си. И когато съобщият, че проливните дъждове в Европа са спрели и наводненията не са засегнали Мюнхен, където е Мишел младши. Напълно се успокоявам, когато науча, че в катастрофиралия над океана самолет не е имало българи. Вече съм спокойна и мога да мисля нормално. Не им казвам нищо за природните бедствия, които очаквам да върхлятят моя континент. Торнадо ли ще бъде, цунами ли – не знам.

Ако някой си мисли, че сам избира континента, в който живее, лъже се. Избират го съдбата и звездите над нас. Все си мисля, че рано или късно всеки родител става подник на самотен континент като моя. Колко самотни континента има днес. И колко повече ще бъдат утре.

Външната врата на апартамента е денонощно отключена. На нея все още стои месингова табелка с надпис: „Инженер Мишел Оливие“. Обичаше да се шегува и казваше на децата: „Повторих грешката на баща си да се оженя за българка“. И се смееше. Но аз знам, че му беше добре с мен. Самият той ми го казваше често. На жената, която идва да свърши онова, което вече не можех да правя, казвам, че държа отключено заради нея. Когато си тръгне, ще сложи и синджира. Но защо да заключвам, след като за крадците няма врата, която да не могат да отворят. Елате, господа крадци. Вземете всичко, което цял живот

САМОТНИ КОНТИНЕНТИ

с Мишел трупахме, за да има какво да дадем някой ден на децата. А те тръгнаха, без да вземат нищо.

Телефонът звъни. Кой ли от тримата е? Никога не мога да позная. На този телефон отдавна друг не звъни. Едини си отидоха, повечето се отдръпнаха. Старостта не е магнит, който привлича. Та да залепнат по мене и да не могат да си тръгнат. Вдигам слушалката.

- Здравей, мамо.

- О, Константин. Колко се радвам, че те чувам. Здрави ли сте? Всичко ли е наред?

- Мамо, как си. Обаждам ти се, преди да вляза в заседание. – Нали те все бързат. - Искам да знам как е глезенът ти. По-добре ли е?

Мишел не знае колко навехнати глезени имам в мислите си, които ме болят непрестанно. Но му казвам:

- Мишел, момчето ми, не се тревожи. По-добре съм.

- Мамо, голият паркет и мозайката са еднакво опасни. Много внимавай да не се подхълъзнес пак. Моля те!

Нали това правя цял живот, Мишел.

склонност към пресиленост.

С милионите му тя ще си купува всичко. Ще си купува и неща, които няма да я трябват. С тези пари той купува младостта и красотата ѝ. За да се перчи с тях на всяко светско партита. Много е млада, за да знае истинската сила на парите. Да знае, че те са власт над всички други власти. Искам да се зарадвам, но не мога. Прибирам се в самотния си континент. И цялата се омотавам с въжето на мълчанието. Омотавам сърцето, душата и всичките си клетки, за да попреча на мислите ми да нахлутят в мене. Въпреки че съм уплътнила всички пролуки, знам, че разбойнически ще се промъкнат отнякъде. И няма да ми позволят да мигна тази нощ.

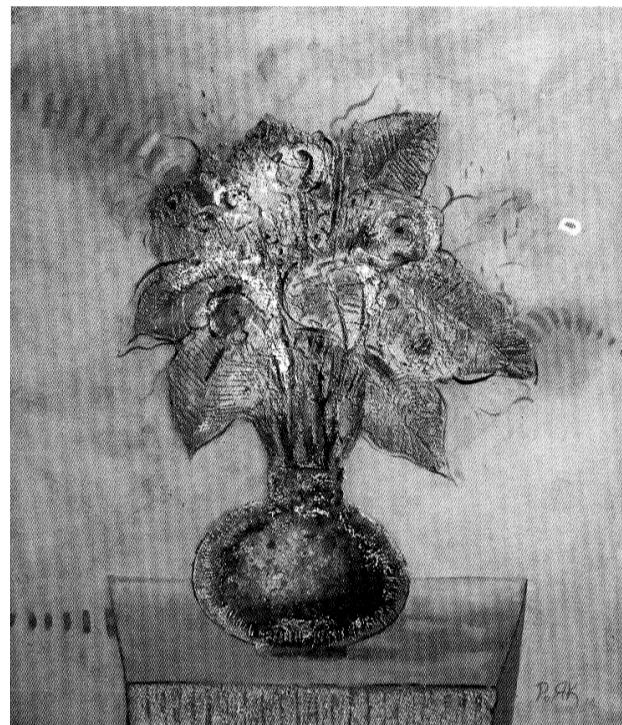
Едва са се запознали – и ще се жени. Нито знае как е спечелил милионите си, нито какъв човек е. Не я казах нищо окуражително. Всъщност може и да греша, какво разбирам от света на днешните млади. Днес те могат гласно да казват какво мислят и искат и да решават сами всичко важно. Изпитвам желание да извикам толкова силно, че да ме чуят в Мериленд. Всъщност вече викам: „Елен, момичето ми, не ми се сърди. Толкова се уплаших да не направиш прибръзана стъпка. А знаеш колко те обичам и колко искам да си щастлива. Но не позволявай парите да те променят, да те отдалечат от майка ти и баща ти. На добър час, Елен!“

Сядам на креслото до телефона. Всичко, което помислих, искам да го кажа лично. Само да си спомня номера. Беше един дълъг... Знам, че го записах някъде. Иди, че го намери сега с тия мои очи...

Елен е единствената ми внучка и носи моето име. Това обяснява слабостта ми към нея. Има жестове, които напомнят Мишел. За мъртвия ли да мисля, за живите ли, за кого по-напред?... Каква мешавица е кръвта на внуките ми: майката на момчетата в Бомбай е немска еврейка, а бащата на Елен е италианец...

Все по-често мисля за Мишел младши, защото е сам. И той ми е една грижа, а сега и Елен. Щастливите бракове са измислица, а добрите са малко. Не я казах, че може да се подхълъзне не само на бананова кора, но и върху много пари. Моят вечен страх от подхълъзване. Някога за децата, а сега и за внуките ми. Да не забравя и онази мисъл. Тя не е моя. Този, на когото е, ни казва, че човек е толкова голям, колкото са големи мечтите му. Отдавна нямам никакви. Колко ли малка съм изглеждала на приятелите ми. Сигурно и затова престанаха да идват... Хубаво е да имаш големи мечти. Но според мен истински големите са винаги високи и чисти. Като сълзите на майките в самотните континенти. И това искам да чуеш, Елен.

Не си спомни номера. Тук е тъмно, а там сега е светло. И не е за лека нощ. Затова им пожелавам много мечти – високи и чисти. Елен отлита и ме боли за нея. Боли ме и за утрешните самотни континенти на децата ми. Може пък времето да е по-милостиво към тях, отколкото беше към мен. И отново извиквам в себе си: „Обичам ви!“ Дали ще ме чуят? Толкова са далече от моя континент. И си имат много грижи. А аз имам само една – да мисля за всичките

Худ.: Росен Кавръков, Старата ваза

Слава Богу. Здрави са, всичко е наред. Казва ми, че шофира внимателно, за да не бълсне някоя свещена крава по улиците на Бомбай. Те са защитени от закона. Разхождат се спокойно, сякаш знаят, че са с благодетелстван статут. Константин, миличък, и в България има свещени крави, които никой не смее с пръст да ги пипне. Престъпници колкото щеш. А сигурно зад тях стоят други свещени крави и затова присъдите са смехотворни.

Разговорът ни е кратък. Те всичките работят много, винаги бързат, нямат време за дълги разговори с мене. И отново мълча. Мълча – значи съществувам. Великият Декарт го няма може би повече от три века. А мислите му са още живи. В тях е безсмъртието на духа му. А моите мисли са мънички, колкото да ме подсещат, че съществувам. Всъщност те са мисли за децата ми, следователно са големи и важни, но само за мене. А безсмъртието е за онези големи мисли и човешки дела, които са важни за всички. Още не съм дошла на себе си. Не съм успяла да заселя континента с това, което чух, и отново се звъни. Сигурно е Мишел младши. Той не е далеч, колкото е Америка. Понякога прескача да ме види, макар и за едно денонощие. Осъмваме будни. За какво ли не си говорим. Най-вече за тяхното бъдеще. Накрая на пътя човек говори за бъдещето на децата си. Макар и за тях, този разговор е най-важен за мене. Последния път, преди петнайсетина дни, ме завари с навехнат глезен. Не можех да стъпя на крака си. Тогава ми купи проходилката. Нави всичките килими на руло. Вдигам слушалката.

Все внимавах някой от вас да не се подхълъзне. С колко щастливи мисли ще заселя днес моя континент. Ако се обади и Александра, ще бъде истински празник. Но не вярвам. Нейните албуми и турнета... Гледам голия паркет. Колко грозди изглеждат стаите. Ето, звъни се. Това е тя. Вдигам слушалката.

- Не е Александра, бабо. Елен е. Мама искаше сама да ти съобщя голямата новина. Седни, за да не паднеш, бабо. Страхотна е! В неделя се омъжвам!

Господи, как не ми се ще да се омъжва толкова млада. Казвам го.

- Бабо, не ставай смешна! Късметът не идва всеки ден и не се пада на всеки. Той е милионер, бабо, разбиращ ли. Един от милионерите на Мериленд!

- Да... Разбирам... Милионер...

- Малко е по-възрастен от мене, но това няма никакво значение.

- Да, Елен... Няма никакво значение...

Разговорът после с майка ѝ и всички подробности, които научавам от нея, не ме успокояват. Мъжът ми не се огъна пред никого. А Елен се огъна пред милионите на онзи, когото познава толкова малко. Ако можеше Мишел да научи, че за внучката му парите бяха по-важни от добродетелите и човешките ценности... Не, Елен, не искам да кажа, че парите са лошо нещо. Щом с тях си купуваме хляба и дрехите, значи са нужни. Понякога си мислим, че ни трябват много неща, за да живеем добре. Глупости, много! Нали виждам как всичко прашасва. Малко са онези, важните, без които не можем. Да, парите трябват, Елен. На всеки трябват. Само че толкова, колкото да се чувстваш човек. Другото е алчност. И може би

Лиляна РАЙЧЕВА**ЗАЛЕЗ**

Слънцето със сетен блясък грейна.
Залезно утихват шумовете на деня.
И от сумрака изплуват ненадейно,
толкова неподозирани неща.

Тук цветя притварят чашки цветни.
И ухания прииждат и се гонят.
Паяжина там потрепва - неспокойно светне.
Паяче се спусне от разлистените клони.

Птиче изписука някъде далече.
Тихо котешки, пристъпва мракът.
Светват и първите звезди и вече,
надалеч отплувал е денят нечакано.

Тшината зазвънява постепенно, леко, тихо...
И животът тъй угасва:

Вик, сълза и смях от недовършен стих.

ПЪРВИТЕ

Дъждовно прогърмява ниското небе.
Светкавици избливат. Надалеч се святка.
Пълзят дъждовни облаци. Стаяват дъх гора, поле.
И едра, звънко пада първата дъждовна капка.

След нея втора, трета капки затрещаха по земята.
Помръкнало небето слиза все по-ниско.
Зачаткаха копитата на конника дъждовен. Размята
воден плащ. И едър дъжд над света заплска.

Запомних тези първи едри капки дъжд.
Остава всичко първо в паметта ни трайно.
Ние помним първия учебен час, първа обич, брак, мъж,
че първите чертаят границите на събития
в порядъка безкраен.
И още стих, успех, болка, скръб...
О, първи незнайни съмнения,
простосърдечни, дръзки, светли, като сърца новородени.

Юлия ВАПЦАРОВА**МОСТЧЕТО
НАД МАЛКАТА РЕКИЧКА**

истина ли е било?
Сковани няколко дълчици
и прояден парапет.
С него разговаряхме за всичко.
Бях си като у дома.
Споделяше ми търпеливо
тайните на малките неща.
Изпитвах радост и почула.
Разбирах, че животът е събуддане
и че всеки, всичко в него
е едно отделно чудо.
Пърхалче пеперудоцветно,
растяг сърдечна и приветна.

Мостчето добро изчезна.
В крайните на живота си
отново искам да го видя.
Светът без него е нелеп.
Напудрен, безучастен, кух.
Сякаш че са ме окрали.
Или изтървала пътя.
Живо минало не съществува!
Ще живееш тук, сега!
На мъдрост някой ме обрича.
Но чувствата ми еретично,
към дървеното мостче тичат.

ТАЗИ ВЕЧЕР

хоризонтът се усмихва
неразумно светъл.
Разгръща ме.
Разнища ме.
И ме превръща в ручей бликнал.
В самата мен – неузнаваема.
В това, което утре ще се случва,
без да се разбягам
и да се разсипя.

КЪДЕ Е КАРТАГЕН

Мислите ми тази вечер бродят в Карthagен.
Те блуждаят в улиците негови, потънали в морето.
Хиляди отломки, във водите скрити, спотаени –
мълчаливите свидетели са на разрухата свирепа.

Онзи свят отминал за живота е оставил
своите следи в руини и души.
Времето отлитащо се мъчи да забрави
хватката на Рим, пожелал Карthagен да задуши.

Тука са си дали среща две еднакви сили.
И живот срещу живот се били, кой кого да победи.
Победителите чуждите земи заграбват, градовете разрушават.
Струпват върху хиляди невинни неизказани беди.

И къде е днес империята Римска? И къде е Карthagен?
Времето еднакво ги е победило. Но светът дали е променен?

КОРАБЪТ

II
Отдавна Птоломеевият свят изчезна.
Очукан кораб, земята ни се лута, странства
сред хаоса на тъмните пространства,
разкъсан от борби и в бури звездни.

Палубата - увеселителна градина
за пасажерите от първа класа -
развива знамена. И музика. И крясък...
се носят с хоровода на живота неудържимо.

Огнярите превиват долу гръб пред пещите.
Изстискват с пот надеждите последни.
Отиват си, непомнени и бедни.
На тържеството няма да ги срещнете.

На нова, търсеща и дръзка смяна
отстъпват вахтата моряци уморени.
Започва взиране отново. Ново бдение.
Но никой не е виждал капитана.

СЕДЯ СИ САМА.
Опитвам да мисля разумно.
Мисълта ми,
несдържан злосторник,
бърбори, бърбори, бърбори...
Преди имах своето тълче.
Свило се топло в уята си,
то ме очакваше с радост.
Сега съм сама, с онова,
което дотук не съм разбрала.
А то е студено и лепкаво.
Заплетени в своята същност,
страховете ми врат и клокочат.
Прииждат възбудени, гладни,
неразумни, зли, хаотични.
Действат с принуда, подмолно.
Вплитат се в моета същност
и вече не знаят
те ли са?
Аз ли?

Худ.: Стефан Владов,
Митологично отрицание

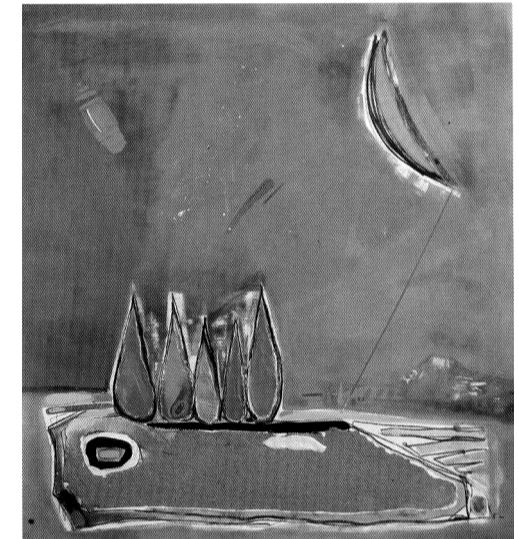
ПЪРВИ СНИГ

Невероятно тихо утро - сънно, бяло.
И само шумолът на падащия сняг
пропуква тишината. Януари разявява стяг.
Светът съмълчан под снежното начало.

Но изведнък врабче изплашено крила размаха.
Въздишка ледна вятър лек отрони.
Дърво отърси сняг от натежали клони.
И пак стаява се светът във утрин плаха.

Градината е тиха - сънна бяла.
Искрят очите детски от възхита.
За бой със снежни топки мисъл прелита.
Денят полека се събужда
и тишината се пропуква цяла.

Прокърцват първи стъпки по снежната долина
и ранобудници прокарват първите пъртини.

Худ.: Даниян Блайев, *Време на разъмване*

ОТНОВО ЯНУАРСКИ ДЕН.

Задъхвам се от мъка.
Изтощена съм до край.
А дяволът в ухото ми шушука
и почвам да изкуквам.
Прозореца затварям към света.
Не! Не е прозорец!
Дупка!
През нея влиза тъмнина и тъмнина.
И тъмнина!

А съм сама.
Бесилна и объркана.
Броя си грешките и греховете.
Кое е грешка и кое е грех.
Нека Бог да ги брои.
Аз мога и да събъркам.
Но той дали ще ми прости?
За неосъзнат единствен грех,
от Раја Ева и Адам прокуди.

А за живота на Христос
трийсет сребърника е получил Юда.

ЩЕ ДОЙДЕ ДЕН,
когато земното кълбо
без мене ще отмине.
Ще ме изсипе някъде по пътя –
тъй както конят хвърля
слабия ездач в галоп.

И ето ме, в безкрай непознат.
Ще вкопча своя вик в звездите,
от край до край заселили всемира.
Ще викам:

остава долу всичко,
което съм обичала!

И студ, и дъжд, и топлина.

Безумствата на вечната игра.

Несдържаното дишане на радост.

Знам, трябва дълго да отвиквам.

И да свиквам.

Щом времето за сбогом дойде,
в затлачения с неизбежност здрач,
ако вчера от живота плакала съм,
по-истински за него ще заплача.

Стайко
ТОПОЛОВ - 75

БУДИТЕЛИ

И петельт, и сатирикът,
ви будят, когато спите.
Затуй често край дръвника
им се търкалят главите.

КАСТИНГ ЗА ДОНКИХОТОВЦИ

Търси се рицар с кон и доспехи.
Гарантират се бъдещи успехи
в битки с мелници, движени от вята.
Всеки, който смята
да си опита шанса,
да се обади на Санчо Панса.

ГОСПОД И НАШИТЕ ПЛАНОВЕ

Имах планове големи –
да напиша няколко поеми.
И подхванах стих след стих.
После с Бог плановете си споделих:
- Планирам да се прочуя с тях.
Само Го разсмях.

БГ КОНКУРС

Преди журито за конкурса
анонимен
да се събере и за победителя да
реши,
и той е по вестниците сниман,
ухилен до уши.

В РАЯ ИЛИ В АДА?

Отлично зная –
наближава ми края.
И там горе, ще ми се зададе
въпрос: „А сега накъде?”
Какъв отговор ще дам,
поне засега не зnam...

ОРКЕСТЪР

На негов концерт
няма вече да стъпя.
Първата му цигулка
е един тъпан.

Янаки
ЗИБИЛЯНОВ

СЪЮЗНИК

Решил съм да се гърмна, и това е;
така със този кратък епизод
ще сложа бързо и достойно края
на моя робски български живот.
И тъй, напълних ловната си пушка
и седнах да пролея своята кръв;
но, тъкмо да се взема аз на мушка,
и в мен се чува глас един такъв:
„Разбираш ли какъв проблем възниква,

БЪЛГАРСКА ОВЦА

Малко ми остава
да живея,
и, макар да знам
къде ме водят,
продължавам кротко
да си блея,
до момента,
в който ме заколят.
И,
когато ми ударят ножа,
и приключват всички мои драми,
разпънете овчата ми кожа
да се вее, като бойно знаме.

МАГАРЕ И ПРОСТАК

По телевизора един простак
се прави на магаре;
приглъся му креслива простакеса,
нашенска натура;
а зрителят ги зяпа възхитено,
страшно благодарен,
че срочно го снабдяват
с новата култура.
А ний, които гледаме на всичко туй,
през рамото,
надяваме се някой да обясни,
все пак,
дали простакът е дораствъл,
някак до магарето,
или магарето се изродило
до простак.

ВЪЛНУВАЩИТЕ ПРИКЛЮЧЕНИЯ НА СТАРИЯ ФОКУСНИК-ЧАРОДЕЙ

Дечко НИКОЛОВ

МАГИЯТА СЕ РАЗБУЛВА ДОНЕЙДЕ

...Старият фокусник се поуспокои и подхвана своята история:

- Значи преди няколко дни, както вече каза господина Мими, дадох своя фрак и своя цилиндър за химическо чистене във вашето, така наречено ателие "Чистофайник". За ваше съведение моите цилиндър и фрак не са обикновени, а необикновени - вълшебни!

Зашпото аз съм световният Mag Maximilian Монголфие - дъво Монго, сеньор на цирковото изкуство, Народен Артист и Почетен Гражданин на нашия град, Носител на отличието Златен Цилиндър, Кавалер на ордена на Четирилистната Детелина! Това съм аз! Звезда от световна величина! А, забравих да спомена, че съм и Почетен председател на Организационния Комитет по провеждането на Фестивала на уличните изкуства, който в момента се провежда в нашия град!

Прославеният маг и чародей направи лека пауза и продължи нататък:

- Снощи имах представление в нашия цирк "Черноморски" и се оказа, че моят фрак и моят цилиндър са загубили своите вълшебни свойства! Своята магическа сила! След химическото чистене във вашето така наречено ателие "Чистофайник", с извинение. Предполагам, че сте ги третирали с някои по-

силни химикали, та затуй...

- Изключено - отговори твърдо собственикът на ателие "Чистофайник" Паскал Попов. - Ние в нашето ателие използваме само екологично чисти химикали!

- Ама чакайте - учуди се на свой ред маestro Монголфие - как така - хем химикали, хем пък екологично чисти?

- Така работим ние, господин Монголфие. Нови авангардни технологии, химикали от най-ново поколение. Така че е изключено да сме увредили всякакви вълшебни свойства на вашите вълшебни фрак и цилиндър, ако са имали такива...

И в този мигедна коварна мисъл озари като мълния съзнанието на господин Паскал Попов. И той ехидно попита:

- А пропо, маestro Монголфие, вашият вълшебен фрак и вълшебен цилиндър бяха ли застраховани?

Старият фокусник бе направо шащисан, та чак шащардисан от този коварен въпрос - че кой си заспахова дрехи и шапки! На успя все пак да запази присъствие на духа и весело отвърна на удара с удар:

- Да, за щастие бях ги застраховал!

- И при кого, ако смея да попитам?

- При "Лорд Шипинг и Синове - Лондон, Париж- Ню-Йорк" ето при кого!

- Че те не застраховат ли само кораби и яхти?

- Да, доскоро "Лорд Шипинг" застраховаша главно плавателни съдове, но от скоро разшириха дейността си и в застраховането на особено ценни вещи - скъпоценности, шедеври на световното изкуство. Специално моят Фрак и моят цилиндър бяха застраховани като "шедеври на световното изкуство".

Разбира се, маestro Монголфие изльга. Той не бе правил никакви застраховки, но тържествуваше заслужено - бе отразил една коварна атака на противника. Нещо повече, той премина в контранастъпление.

- Така че, господин Паскал Попов, час по-скоро трябва да намерите някакво задоволително решение на моя проблем. Зашпото ако довтасат агентите на "Лорд Шепинг", ще ви стъжнат живота, ще ви радгонят фамилията до десето коляно...

Да, да, разбира се - кимаше оклюман собственикът на ателие "Чистофайник". За миг се въззари неволко мълчание.

- Маestro Монголфие, носите ли със себе си въпросните фрак и цилиндър?

- Разбира се, ето ги...

Собственикът на ателие "Чистофайник" ги пое и започна един щателен оглед. Първо на цилиндъра, но не успя да открие нищо нередно - цилиндърката цилиндър, само дето не е с вълшебни свойства, както му се полага.

После взе да разучава фрака. Еин добре почистен и освежен фрак и нищо повече. Но кото погледна хастара на дрехата извика:

- Така и предполагах, така и предполагах... Погледното маestro Монголфие, вгледайте се внимателно в хастара на дрехата. И какво виждаме ние. Виждаме, че хастара на двете лястовичи опашки на фрака е протрит! Фракът е като нов, а опашките вътре са протрити. И знаете ли защо е така.

Маestro Монголфие не знаеше.

- Ами много просто - продължи собственикът на ателие "Чистофайник" наявно смедопусналинякаква грешка, разменяки поръчките на различните клиенти. Но ние ще направим наше вътрешно разследване, за да възстановим статуквото...

Ето как започнаха вълнуващите приключения на стария фокусник и чародей маestro Монголфие и неговия вълшебен фрак и вълшебен цилиндър... А също така и на други герои...

ната, наляво-надясно, нагоре-надолу и хастарът какво? Хастарът се прорива. Което ме навежда на мисъла, че е станало някаква грешка. В този ден в нашето ателие са дали за химическо почистване своите фракове и цилиндри един диригент, един коминочистач, един дипломат, един поет, че дори един погребален агент...

Тръпки побиха стария фокусник! Има си хас...

- И - продължи собственикът на ателие "Чистофайник" наявно смедопусналинякаква грешка, разменяки поръчките на различните клиенти. Но ние ще направим наше вътрешно разследване, за да възстановим статуквото...

Ето как започнаха вълнуващите приключения на стария фокусник и чародей маestro Монголфие и неговия вълшебен фрак и вълшебен цилиндър... А също така и на други герои...

Из подготовения за печат детски хумористичен роман "Вълнуващите приключения на стария фокусник-чародей".

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4

Издавати: Йордан АТАНАСОВ
тел: 042/649-110 , 042/980-088, GSM 0888790135

Румен СТОЯНОВ 02/8247956
Красимира БОЖАНОВА 0889 486812

Издател: НЧ "Даскал Петър Иванов"
e-mail: lit_glas@abv.bg
IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGSF
УниКредит Булбанк Стара Загора
Печат: "Литера Принт" АД - Стара Загора

Не се връщат и не се редактират материали!
Аbonament - само в редакцията

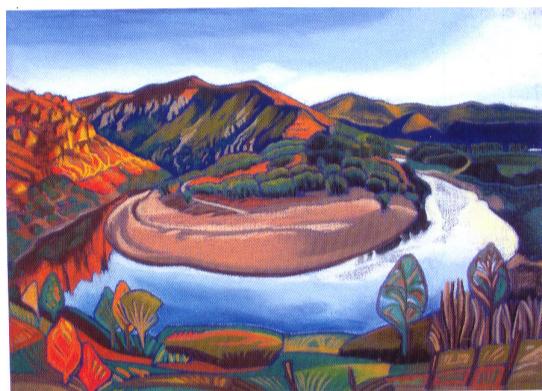
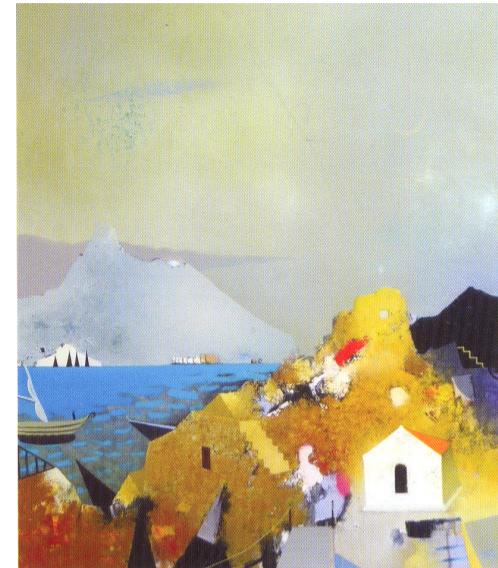
Художник: Росица Попчева, Троя

Худ.: Татяна Палихронова, Споделено 2

Худ.: Пламен Кирилов, Някъде във времето

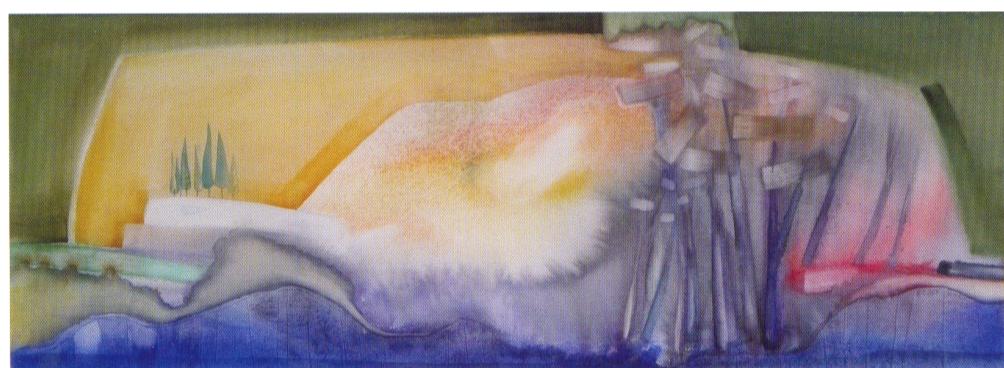
Худ.: Гергана Вълкова, Завоят на р. Арда

Худ.: Злати Златев, Потънтало време

Худ.: Нено Бакалски, Състояния - Съзидание

Худ.: Стефан Баев, Тундзанска импресия 1

„ИЗКУСТВОТО Е РОЖБА НЕ НА ЩАСТИЕТО И РАДОСТТА, А НА БОЛКАТА“

Излезе новият годишник „Любослов“ на Съюза на българските писатели в САЩ и по света – Чикаго

Алманахът на Съюза на българските писатели в САЩ и по света, базиран в американския град Чикаго, Илинойс, излиза за втори пореден път с нова визия и ново име – „Любослов“. Писателският съюз в САЩ съществува от 2010 г. Основан е в Чикаго и е регистриран по всички закони на щата Илинойс и Федералните закони на

страната. Основната му цел е да популяризира българската литература в Америка и по света, да подкрепя и насърчава творците на българското слово навсякъде, където живеят българи (а днес българите по света са една четвърт от населението на България).

Първият алманах на Съюза излиза през 2012 г. под името „Българско слово и багри от САЩ и света“ с подкрепата на Агенцията за българите в чужбина и е посрещнат с изключителен интерес от читателите и критиката.

Втората книга-годишник със заглавието „Любослов“ е публикувана през 2013 г., а премиерата ѝ се състои в Чикаго през м. февруари 2014 г. Съставители на представителния том са Георги Витанов Богат (председател на Съюза), Виолина Иванова (бивш секретар на Съюза) и Василен Васевски (автор на картина „Ветровете на спомена“ на корицата, секретар на Съюза). За разлика от предишното издание авторите и текстовете тук са по-прецизиранi, включени са и творци, живеещи в България. На въпроса „Зашо?“ Георги Витанов Богат отговаря в предговора си „Антосталгин“: „А нима в днешна България мнозина от сънародниците ни не се чувстват емигранти в собствената си страна!“ (В скоби, за да приключим с понятието „емигрантска литература“, ще си послужим с думите на известния български писател

емигрант Димитър Динев (който иначе не присъства в този том): „Няма емигрантски език, няма емигрантска филология, откъде накъде тогава да има емигрантска литература? Ако имаше такова понятие като емигрантска литература, тогава цялата американска литература би била емигрантска. На мен ми е ясно, че литературоведите се нуждаят от нови изследователски полета, но крайно време е да се понапънат малко и да измислят едно подобаващо понятие, а не да го заемат от политическата терминология. Докато в съвременния политически дискурс понятието емигрант има негативна конотация, тя автоматично се пренася и в литературния. Понятието емигрантска литература е дискриминиращо и аз се надявам в най-скоро време да изчезне от литературознанието“. (Интервю на Бисера Дакова с писателя, в. „ЛВ“, бр. 25, 9–15.07.2008 г., с. 11).

В „Любослов“ са представени по избучен ред 36 автори със снимки и биографични бележки, а текстовете им са в областите поезия и белетристика. Част от тях са известни софийски имена и автори извън столицата, но мнозинството писатели са емигрирали през различни години на Запад, в САЩ и Канада. В прозата авторите са: Ангел Ангелов, Анелия Велева, Бойка

Асиова, Василев Васевски, Виолина Иванова, Владимир Шумелов, Георги Витанов Богат, Георги Милев, Добри Карабонев, Здравка Владова-Момчева, Здравка Евтимова, Иван Тодоров, Иво Сиромахов, Костадин Жеков, Лили Паслиева, Любомир Георгиев, Людмила Филипова, Мая Петрушева, Пламен Пенчев, Райна Недялкова-Качулкова, Румяна-Райна Цанкова, Самуил Каварджиев, Симеон Гаспаров, Стайка Должева (Пръмова), Стоян Вълев и Христина Панджаридис. Публикувана е поезия от: Бойко Златев, Дарина Проданова, Екатерина Григорова, Ивайло Балабанов, Илия Консулов, Лили Паслиева, Людмила Билярска, Марияна Фъркова, Мая Петрушева, Минчо Минчев, Пламен Павлов, Първолета Маджарска, Стайка Должева (Пръмова).

От България пожелаваме на периодическото литературно издание успехи и развитие. И да бъдем съпричастни с думите на Георги Витанов Богат в предговора му „Антосталгин“: „Но в едно съм сигурен. Написаното тук къде с повече, къде с по-малко майсторство и творчески потенциал, но с любов към българското слово, е плод на носталгията. Изкуството е рожба не на щастие и радостта, а на болката“.

Владимира ШУМЕЛОВ